

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. V. Afflictio variè utilissima, & plerumque quæ nocent, docent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

cumque rudes homines, reos se facti cum laude : Deus, inquit, invenit iniquitatem servorum tuorum : en omnes servi sumus domini mei. Sed & illud præclarissime dixerunt : Merito hæc patimur, quia peccavimus in fratrem nostrum.

Sic & nostrum quisque in adversis omnibus & sentiat, & loquatur : Merito hæc patior, merito, meritissimò.

In Patientiae gymnasio, & principium, & medium, & ultimum est Humilitas: sine Humilitate nihil discitur, nihil retinetur, nihil proficitur. Ut hanc discamus ante omnia, beatissimos illos dies assidue cogitemus, quibus inter triumphos cantabimus : Letari sumus pro diebus quibus nos humiliasti, annis quibus vidimus mala. Deus quos non affligit, hos aut odit, aut tanquam ignavos, nec ad discendum idoneos præterit.

CAPVT V.

Afflictio variè utilissima, & plerumque quæ nocent, docent.

Hebronis rex David minime beneficiis affectus à Deo, ne ingratus mereretur, exclamavit : Bonum mihi, Domine, quia humiliasti me. Cur verò potiora obliviscitur, cur non agit gratias quod pedum scepro, stramineum pileum coronâ regiâ mutavit, quod ab ovibus, in solum evehctus, à pecoris custodia ad purpuram transierit? hæc, inquam, amplissima gratiarum actione dignissima fuissent.

Equidem rex David illorum minime oblitus, singularè beneficium censet ex opitione regem se factum, at longè majus æstimat, quod è rege Deus medicum se fecerit, uti profus fuit, cum fugeret Absalonè filium. Hoc beneficium majus omnibus visum est, de hoc amplissime gratias agens : Bonum mihi, quia humiliasti me. Dixerit Ioseph Pharaoni, Bonum mihi quia exaltasti me : dixerit Ruth suo Bozio, Bonum mihi quia ditasti me : dixerit Esther conjugii regio, Bonum mihi quia coronasti me : dixerit Machabeus Assuero, Bonum mihi quia honorasti me : dixerit Tobias Angelo, Bonum mihi quia illuminasti me : dixerit Naaman Eliseo, Bonum mihi quia mundasti me : dixerit claudus Petro, Bonum mihi quia sanasti me : dixerit Lazarus Christo, Bonum mihi quia ad vitam revocasti me. At rex David inter maxima beneficia reponens : Bonum mihi, ait, quia humiliasti me : Bonum mihi, Bonum omnino. Nam hoc mihi longè utilius, ideo & charius, quam si aureos à te montes accepissem. Cur hoc, obsecro, huic regi tã Bonum? Ut discam justificationes tuas. Hæc tenus, ait, cælestis curiæ stylum non satis intellexi, quid divini juris esset, ignoravi; nunc demum Iureconsultus fio, sed in Academia Patientiæ. Hic nemo ductus, nisi humiliter. Bonum itaque mihi, ô Domine, quia humiliasti me. Iure merito David maximas refert gratias, non quod ditatus & exaltatus, sed quod humiliatus sit. Humiliatus, (sic loquamur) & afflictio homini longè utilissima est. Afflictio Fortitudinem & Fidelitatem, Afflictio Commiserationem & Absinentiam, Afflictio Orationem, & Mortificationem. Afflictio Prudentiam & Modestiam, exactè docet, uti jam demonstratum est.

Addimus : Afflictio homini non nimis impatienti universè utilissima est, ut verum sit illud : Quæ nocent, docent. Hoc Græcus apud Herodotum testatus : Mei casus, inquit, fuerint quidem ingrati licet, mihi tamen exitere disciplina. Quæ nocent, docent. Quod Græci tam breviter, quam eleganter dicunt, παύνηματα, καὶ διδάσκαλα. A plagis sapimus. Atque hoc ipsum paulò uberius demonstrabimus.

§. I.

Iobus admirandam Dei Providentiam dilatans : Tob c. 26. Qui ligat aquas, ait, in nubibus suis, ut non erumpant præviter deorsum. Divine providentiæ est aquas aëreas claudere, & velut panno aut veste constringere ne diffundat. Harum aquarum vehiculum nubes, & instar equorum venti sunt, qui alveos illos per orbem quaquaversus trahunt. Quod si Deus has aquas uno impetu in terram præcipitari sineret, plus equidem obessent quam professent, sed quia stillatim & guttatim defluunt, secundo illas plu terram irrigant. Si contingerit aquas, ait Tobus, omnia succubunt, & si miserit eas, avertet terram, sicut in diluvio, cum dimissa agmine factò præcipites ruebant. Sic igitur providentissimus Deus illam aquarum molem temperat, ut eam non penitus detinendo agris subtrahat, nec subito emittendo agros suffocet : medium tenet.

Aquæ in divinis paginis symbolum sunt Afflictionis. Hinc psaltes regis dixit : Intraverunt aquæ usque ad symbolum animam meam. Quæmadmodum Deus pluvias sic Orbi temperat, ut nec illarum defectus noceat, nec copia (nisi cum punire vult noxas) sic & labores omnes ac dolores nostros ita modificatur, ut non desolatio, ne torpeamus, nec tamen omnis intercidat consolatio, ut succumbamus. Atque hoc regius vates petit : Non me derelinquas usquequaque. Non rogat non derelinqui, non vexari, non affligi : hoc unum deprecatur, non omnino non usquequaque deseri, quod noxas suis meruisset. Quod si nimbium Deus vehementer & repentinum effundat, qui terræ opimitatem videatur destruere, cogitandum id poenæ loco fieri. Hoc ipsum tamen bono nostro futurum est. Bonum nobis erit, cum etiam hoc modo humiliaverit nos, Deus. Quæ nocent, docent.

Quædam arbores adeo tenaces sunt fructuum suorum, ut non facile quidquam dent, nisi vi auferantur. Ejus generis sunt nuces, amygdalæ, quercus, has si quis leniter ut piros aut prunos concutiat, nihil impetrabit; & non tantum non fructus sed nec folia colliget, ideo baculis, fustibus, saxis in eas pugnandum est, ut quod dare nolunt rogatæ, dent percussa.

Arboribus & nos mortales simillimi sumus; fructus nostri, actiones nostræ sunt cum pietate susceptæ. Deus hos fructus ambit, hos exigit, non aspere, non vi, sed humanissime ac peramanter; hos fructus millies petit : Fili, honora Dominum, & valebis : præter eum verò ne timearis alienum. Fili mi, ne obliviscaris legis mee. Audi fili mi, & suscipe verba mea, ut multiplicentur tibi anni vitæ. Serva mandata mea & vitæ præbe, fili mi, cor tuum mihi, & oculi tui vias meas custodiant. At quoniam bonus Deus his precibus plerumque parum impetrat, vix ulli ex hac fructus decidunt, cogitur saxis & fustibus arborè quatere, ut vel sic speratos reddat fructus. Conscientia quidem sapius monet, monent & incondita voces, monet Angeli Custos, monent alii, sed ea est hujus arboris contumacia, ut ne sic quidem fructus optatos præbeat. Ergo, non ægrè ferens, ô mea arbor, si durius tecum agatur. Ita Deus cum Hebræis egit : Tradidit eos in manus gentium, & dominati sunt eorum, qui oderunt eos. Et tribulaverunt eos inimici eorum, & humiliati sunt sub manibus eorum. Ut ea quæ nocent, docerent. Quo igitur jure saxis & fustibus indignetur arbor? si sponte daret, quod æquissime petitur, à verberibus immunis ageret.

Naaman leprosus acerbè excædit, quod Eliseus vates tam tenuiter responderet. Itaque Iordane spreto reverti in Syriam decrevit. At famuli hunc suum dominum ita placarunt : Pater, es si rem grandem dixisset tibi propheta, certe facere debueras, quanto magis quia nunc dixit tibi : Lavare, & mundaberis. His rationibus inducitur, Deus,

Gen. 4. 44. vers. 16. Gen. 4. 22. vers. 21. Sine humilitate nihil discitur. Psal. 89. vers. 13.

Psal. 118. vers. 71.

Afflictio- nis utilitates.

vers. 8. Cur Deus aquas liget. Tob c. 12. vers. 15. Psal. 68. vers. 2. Ita D. Am- brosius id explicat.

Actiones nostras Deus exigit humanissime, Prov. 6. 7. vers. 1. c. 4. v. 10. cap. 7. v. 2. Quis non impetrans tenetur nobiscum durius agere, Psal. 105. v. 41. & 42. Vt ea quæ nocerent, docerent.

4. Re. 6. 5. vers. 13. Sualioni famuli Naaman sanatur & lepra.

Deus in Iordane lavit, ut iustus erat, & lepram excussit.

Sic omnes carmitates ferre patienter debemus pro caelesti beatitudine.

O utinam sic persuadeamur; idem nobis non de corporis, sed de animi valetudine ac salute obtinenda dicitur: Esti rem stantem dixisset vobis Deus, certe facere debuisset. Nam tanti est beatitudo aeterna, ut si juberemur vel ipsos inferorum cruciatus aliquanto tempore tolerare, certe non diu hic delibendum, sed sine omni cunctatione promptissime tormentum illa perferenda essent, modò benefuturum esset animo aeternum. Imò si caelestis beatitudo centum annos non excederet, quidvis tamen potius annis plurimis hic tolerandum, quam illa negligenda esset. Ita etiam si post centum annos Tartari flammæ sopirentur, satius tamen foret, jam quilibet pati, quam futuris se suppliciiis servare. Quanto magis nunc quavis alacriter perpetienda, cum ea quæ patimur, brevi tempore, momento transvolent; tam præmium verò quam supplicium aeterna sunt.

Chrysostomus 4. homil. 2. in c. 1. ad Coloss. mibi pag. 112a.

Pigrum nostram hic opportune stimulas Chrysostomus: Quid dicit homo: Ad regnum vocatus es, inquit, ad regnum filii Dei: & oscitabundus es foras, ac desudum morsu scilicet. & torpes? Si namque singulis diebus vel in mille mortes inspicendum fuisset, an non omnia ferre oportebat? Atqui principatus gratia nihil non faceres: cum verò consors futurus sis regni unigeniti Dei, non objicies te vel mille gladius? non insilies in ignem? Est istud nondum grade quidquam fuerit.

§. II.

Num. c. 19. vers. 9.

Deus olim edici iussit: Colliget vir mundus cineres vacca, & effundet eos extra castra in loco purissimo, ut sint multitudini filiorum Israel in custodiam, & in aquam aspersions, quia pro peccato vacca combusta est. Voluit Deus cineres ad lixivium fundendum colligi, nec à quovis hominum, sed à mundo, nec eos in latebras negligenter abjici, sed loco mundissimo reponi. Cur cineres honorantur affecti? Ut immundis essent in aquam aspersions.

Cui Deus in Ver. Testamento voluit cineres esse in tanto honore.

Afflictio magni facienda. Job c. 9. v. 30. & 31.

Hic, o Christiani, solerte attendite, quare hoc afflictionis lixivium sit faciendum: quod quidem mordax, sed purgatis sordibus aptissimum est. Inter mortales nemò sordium expers. Satis illius Jobus: Si locutus fuero, inquit, quasi aquis nivis, & susserim velut mundissime manus mea, tamen sordibus utinges me, & abominabuntur me quasi mensa mea. Ergo & Job lavandus? quid jam de aliis dicendum? At verò quod ignis est metallo, quod lima ferro, quod sputa Batava panno, hoc mortalibus est afflictio; purgat, eluitque sordes.

Dan. c. 11. vers. 33. & 35. Ibid. v. 35.

Daniel vates Hebraeus ingentes calamitates prædicens: Ruem in gladio, inquit, & in flamma, & in captivitate, & in rapina dierum. Quare obsecro tanti mali causa? Vi consentur, & eligantur, & dealbentur, usque ad tempus præsumunt; quia adhuc aliud tempus erit. Hoc ergo calamitatis lixivium nos sordibus purissimos prædicat, eligitur, & dealbamur. Ita prorsus quæ nocent, docent. Bonum nobis, quia humiliat nos Deus.

Psal. 31. vers. 4.

Beatissimus rex David: Convertere, inquit, in aurrum, dum configitur spina. Peccati vepres adeo animum illius vulnerarunt, ut erinaceus sibi visus sit, spinis ac telis undique confixus. Hinc tatus in animo doloris sensus, ut eum nec regia dignitas, nec immense opes, nec universæ voluptates potuerint mitigare. Adeo acerbe rex David sentiebat, Deum à se offensum esse: Peccati foeditatem tantopere perhorrescebat, ut retro asperissimum cilicium velut mollissimas Scythiarum mustelorum pelles induerit, inedia se cruciaret, lacrymis vinum miscuerit, iisdem & lectum laverit, preces suspiriis ac gemitibus distinxerit.

O si & nos peccati terribilissimam luem iis oculis, quibus rex David, aspiciamus: Det Deus nobis trutinam quâ incredibile pondus peccatorum examinemus, nullius sane ponderis & nimis quæ leve vide-

bitur quidquid miseriarum est & afflictionum, quæ suo clauduntur sine; plumam discemus ad altissimum montem collatam, quidquid adversorum in hac vitâ occurrerit: lixivium mordacissimum non recusabimus, modò animi morbos eo perlanemus. Bonum nobis erit, si Deus humiliaverit nos.

§. III.

Hierosolymis Probatice piscina fuit, ubi pecudum immolandarum carnes abluebantur. Ad stagnum hoc quinque erant porticus: quas omnis generis morbi, ulcerosi, & deploratæ valetudinis homines ingenti numero complebant, & expectabant spem à caelo, quam stato tempore tulit Angelus, qui aquam movebat, ut primus qui post aquæ motum descendisset, valetudinem reciperet.

Elegans hic Mudi typus, & verissima illius effigies. Est mundi Quod enim Mundus nisi ægrotorum innumerorum diversorum? Ut autem tot pessime affectis hominibus medela fieret, venit Magni consilii Angelus, & undas turbavit. Equidem mirandum illud, tot Hierosolymis pellucidas, putales, crystallinas, dulces fluxisse aquas, Deo tamen placuisse in cœnosa, putri, turbida aqua, quam vari pecoris lanæna, quam pili & sanguis occisorum animantium infecerat, valetudinis donum collocare. An non illustrius fuisset miraculum, in Iordane potius, aut in odorifero rosato, quam in fœcumento & foetido stagno sanari? Videte, Christiani, quam longe alia sint Dei atque hominum judicia: Animum Deus lavari vult non aquis Hierichuntinis, aut Damascenis, non nardum Italicam, aut Pastanam rosam redolentibus, sed in undis quas ipsemet cruenta cruce turbavit, in falso miseriarum mari, in vasto calamitarum Oceano. Hoc balneum nostrum est, hæc nostræ sunt Theriæ; ita lavamur. Deus olim Hebraeis ad impietatum expiationem aquas aut cinere, aut sanguine mistas præscripsit. Non alio flumine mens humana melius lavatur: cruenti fontes nobis saliant à crucifixi vulneribus; cineræ mordacitatis lixivium quotidiana nobis vita subministrat. Ad hæc scaturigines sospitantur animo, hæc sordes ponimus, hæc vires recipimus. Sed à Solymæa piscina nondum abeo.

Cum ergo Servator Hierosolymis illam ipsam, quam diximus, templi porticum subiret, maximum ægrotorum numerum invenit, sed non nisi unicum ex omnibus sanavit. Dixit hic quispiam, quam parvus beneficiorum Dominus! sanare omnes potuisset verbulo. Sed cur, oro, tantum uni valetudinem restituit? An ut faceret quod piscina, quæ uno tempore non nisi unum sanitate donavit? Atqui hoc ipsum quærimus, cur Deus infinite misericors & potens, cui placuit vim sanandi conferre stagno, non ægrotos omnes illos sanari voluerit? nam uti sol minutissimis suis radiis innumeros quotidie beneficus est, sine damno sui, ita nec se his conditor damnus faceret, tametsi morbos & miserias plurimorum simul valetudine & felicitate commutaret. Respondemus: Sol amœno jubare suo collustrat omnia, & allucet suaviter, nisi nubes impedimento sint: Nubes densissimæ peccata sunt: his nubilis misericordiae sol excluditur. Huic malo Hieremias illacrymans: Opposui, ait, nubem tibi ne transat oratio. Noxarum multitudo sapissimè in causa est, quo minus è miseris nostris omnibus emergamus. Quod ad amnem Solymæum Christus unicum duntaxat è morbo recreavit, fortassis id erat, quia ceterorum neminem eo beneficio dignum invenit. At fuerint omnes sceleris puri, & vitæ prorsus integri, cur unicus solium ad sanitatem pervenit? Respondemus denovo: Ita eis expediebat; bonum illis erat sic humiliari. Non omnibus omnia conveniunt. Multa millia hominum ægrotant, qui si commodè valerent, ad inferos certatim

Probatice piscina,

In qua placuit Deo collocare,

Quare Deus ad tantum è tanto numero ægrotorum sanavit,

Resp. 1.

Thoren. c. 3. vers. 44.

Resp. 2.

certatim properarent; jam verò cum in morbo sunt, ad cælum tendunt.

Verissimè, quæ nocent, docent. Bonum tibi, bonum mihi, ô Christus, bonum aliis innumeris, quia humiliat nos DEVS. Ludimagister scit, quod cuius suorum discipulorum expediat. Quoties extrema calamitas, initium fuit salutis? Quoties iactura, maximi lucri origo exiti? Ita non rarò cum Themistocle dicendum: Perieramus nisi perissemus.

Bombyces serici textores, beatos credimus, cum bombycinam habeant domum, & laborem quieti simillimum. At si rem penitus inspicimus, comperimus sepulchrum esse, quod nos domum dicimus, & miseros vermes illos operis suo immori: ita sapissimè quod appetentia nostra utile ac iucundum iudicat, id noxium ac turpe deprehendit. Imò istud certissimum sit; cum appetitus adeo in rem aliquam calet (nisi redita in DEVM feratur) peccati turpitudinem subesse. Hinc Christus ea quæ nobis utiliora sunt, plerumque liberaliùs tribuit: Ad Patientiam scholam omnes invitans, non item ad Mundi gloriam: Si quis, ait, vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me, non in amicum, viridarium, sed in foetidum Calvaria clivum.

§. IV.

Cur Christus in rupe Thaboræ tres solum ex Apostolis admittit: & in monte Golgotha immensus populus admittitur? Servator Orbis gloriam suam in rupe Taboræ asquantulum explicaturus, tres solum ex Apostolis ejus rei confcius admittit. Cur non aliquot centurias civium Hierosolymis evocavit? Cur saltem non omnes Apostolos ad id spectaculi assumpsit? Longè alia sunt Dei, quam hominum consilia. Vt Christus in cruce crucentis aspiceretur, immensus populus spectatum admittitur est, ut autè in Taboræ gloriosus cerneretur, vix tres charissimorum hominum adfuit. Nimirum prosperitas & gaudium vix ullis, crux & afflictio innumerosi solet prodesse. Ideo beatus Bonaventura navit cù Christo in montem Golgotha, quam in montem Tabor ascendere. Ita prorsus quæ nocent, docent.

Romæ olim à patiente Virgine anno centesimo sexagesimo septimo, M. Aurelius & Lucius Verus milites omnes lauro coronatos esse voluerunt, publicè lætitiæ testandæ. At unus Christiani sanguinis miles, lauream corollam pò vertice, sed brachio tulit. Interrogatus quid solus ille in publici triumphi more peccaret? Respondit, non decere Christianum in hac vitâ coronari. In defensionem tam generosi dicti Tertullianus libri edidit, de Militis coronâ. Quo scripto facundè traditur, prudenter militem egisse. Verè non decet Christianum, nisi spinis coronari, neque enim aliter coronatum est caput nostrum. Heu quam malè conveniunt gyplata, & delicata membra cum spinoso, vulnerato, cruento capite!

Hypponenensis Præsul Augustinus Iacobus Apostoli verba expendens, Ecce beatificamus eos qui sustinent. Sufferentiam Iob audistis, & finem Domini vidistis. Ne ideo, inquit, patienter sustinerent temporalia mala, ut sibi hoc restitueretur, quod recepisse legimus Iob. Nam & illo vulnerè atque putredine salvus factus est, & ei cuncta quæ amiserat, duplicata sunt restituta. Vt ergo non talem remunerationè speraremus, quando mala temporalia patremur, non ait, sustinentiam & finem Iob audistis, sed ait: Sustinentiam Iob audistis, & finem Domini vidistis. Tanquam diceret: Mala temporalia sicut Iob sustinere, sed pro hac sustinentiâ non temporalia bona sperate, quæ illi aucta redierunt, sed æterna potius, quæ in Domino præcesserunt.

Hic igitur patientium est, ut patientiæ præmium speretur illic accipiendum, ubi non amplius erit quod patiamur. Plurimi tolluntur in altum, ut lapsu graviores ruant: E diverso DEVS plurimos lapsu ruere gra-

viore snit, ut eos in altum attollat. Plus hic tormenti, plus illic præmii.

In divinis paginis bonæ mentis homo frequenter palmæ confertur. Audite cæcilem hortulanum loquentem: Dixi, ascendam in Palmam & apprehendam fructus ejus. Mi DEVS, quid opus ascensu, non tibi sat longa sunt brachia colligendis fructibus? tam facile est tibi superiores fructus carpere quam inferiores. Sed videte, obsecro, divini consilii sapientiam: Inferiores fructus arboris stans carpit olitor, dum ramos lentâ manu convellit trahitque: At verò superiores carpturus, ascendit & calcat arborem, & subinde arbori brachium frangit, ut fructu potiatur.

Hominem arbori collatum diximus; istius arboris fructus sunt piæ sanctæque actiones. Fructus superiores esse dixerim consummata virtutum officia, uti est singularis Humilitas, illustris Patientia, præsignis Charitas: hos fructus ut caelestis olitor acquirat, ascendit in arborem, eamque calcit, & ramos frangit. Hinc hominum iste quidem pecuniæ partem, hic aliquid honoris, iste brachium amicitia, ille voluptatis ramum perdit. Itâ prorsus dum hortulanus ille nos calcit, maturiora poma obtinet; ita nos excitatiùs agimus, ad pia magis fervemus, rebus divinis magis inlitimus. Ita sapissimè, quæ nocent, docent.

§. V.

Non rarò DEVS nos rebus omnibus circumfluere & abundare vult, sed eam ob causam ut plus doleamus, quòd plura & chariora perdimus. Divus Bonaventura vel ideo etiam paradysum à Deo plantatum ait, ut protoplasti eo exclusi plus torquerentur, itaque peccatum suum acerbius odissent, & gravius detestarentur, quod se paradiso eiecisset. Voluit itaque ut Adam sentiret quanta perdidisset per culpam, quæreretque alia recipere per poenitentiam, ut qui amisisset paradysum, tantò contentius aspiraret cælum.

Sic etiamnum DEVS, sic hodièque milles agit. Exempli gratiâ: Filium dat parentibus formosum, docilem, ingeniosum, indolis optimæ, qui inter coevos adolescentes ad alteram tertiamque classem discendo felicissimè progreditur. Subitò hanc rosam mors carpit: adolescens maximæ spei in primo ætatis flore extinguitur. Heu quantus hic parentum luctus? Tacite illi secum cogitant, quod erubescunt dicere: Cur nobis DEVS hunc talem filium dedit, si tam citò rapere voluit? non jam antè afflictionum satis fuerit? nam hic moeroris cumulus debuit accedere? Omnino debuit, ô mei parentes, & eam ob causam natus est vobis filius, ut is præmatùrè mortuus augeter quidem moeroris cruciatum, sed & patientiæ præmium. An non dicitur Iosafai hospitiæ, tanquam exoratus, filium concessit, quem tamen mors brevè rapuit? Caeterum, videtur esse vulnus, at revera est vulneris remedium, venatio videtur esse malum, at sapissimè mali remedium est; An nescitis, quæ nocent, docent.

At ego homo sum, inquit, nec mihi peccus ferreum, aut æneum, aut chalybeum est: non sum ferendo tantos dolores. At ego te obsecro ne hoc dixeris: Gymnasti nostri præceptor exactissimè novit, quantum quilibet discipulorum possit capere: huic quinque versus, huic decem, aliis viginti ediscendos injungit, à quibusdâ totas paginas memoriæ vult mandari, ab aliis orationes bene longas idque uno die comprehendi jubet memoriâ: Omnium ille vires & ingenium perspicitissimum habet. Fidelis Deus est, qui non patietur vos tentari supra quod potestis, sed faciet cum tentatione proventum. Audias dicentem sapius: Et quâ tandem ratione hic homo tam gravia potest perperis? ego sanè non possem. Divina hoc ei gratia præstat, quâ

Mat. c. 16. v. 24.

Cur Christus in rupe Thaboræ tres solum ex Apostolis admittit: & in monte Golgotha immensus populus admittitur?

Iac. c. 5. vers. 11. Temporalia bona pro malo temporalis non sunt speranda, sed æterna.

Cant. c. 7. v. 8.

Hominis fructus sunt piæ actiones.

Paradysus à Deo plantatus est ut protoplasti eo exclusi plus torquerentur.

Afflictio est mali remedium.

1. Cor. c. 10. vers. 13.

quam si haberes, & ipse posses quod possunt alii, quos miraris.

Chrys. 10. 5. bo. 67. in. m. h. pag. 362. Et hom. 66. pag. 358.

Optimè dixit Chrysothomus: Illic corona, ubi panna. Vbi namque tribulatio, ibi & consolatio; ubi consolatio, ibi & gratia est. Vbi afflictio non est, ibi plerumque nec Deus est. Tunc enim, ait Chrysothomus, & anima purgatur, cum propter Deum tribulatur. Nam & fastum contrahit, & omnem excidit torporem tribulatio, & ad patientiam ungit, & humanarum rerum vilitatem revehat, & multam introducit sapientiam. (Nimirum, quæ nocent, docent) Cogita Salomonem: hic dum in curis & perturbatione fuit, illa visione dignus est habitus: ut verò nactus est delicias, in ipsum malitiæ barathrum delapsus est. Quid ipsius pater, quando mirabilis fuit, & gloriosus? nonne dum in tentationibus fuit?

Chrys. dicitur hom. 66. plurib. locis.

Demum, de se suisque aureus orator: Quid opus est, inquit, antiqua recensere? Si quis enim nostrum nunc discipulum, quantum sit tribulationis luctum, videbit: nunc enim pace potentis recidimus & defleximus, & innumeris implevimus malis Ecclesiam: Cum verò pellebamur, & modestiores, & humaniores eramus, & studiosi negotii, & ad has conciones promptiores, & serventes ad audiendum. Quod enim ignis est auro, hoc & animis tribulatio, sordem alfergens, faciens mundos, claros reddens & splendidos. Hac in regnum introducit, illa verò in gehennam: quapropter hæc quidem est lata, illa verò angusta: propter hoc & ipse dicebat: In Mundo pressuras habebitis, tanquam magnum nobis bonum relinquens. Itaque si discipulus es, angustiam & asperam incede viam, nec agrè seras, nec indigneris. Non enim potest citra tribulationem, non potest citra tristitiam presens vita transmitti; Non est vita sine miseria. Tu neque Paululo melior es, neque Petro, qui nunquam remissionem assecuti sunt; sed fame, & siti, & nuditate laborarunt. Si vis eadem cum illis assequi, quid contariam ambulas viam? Si vis ad illam pervenire civitatem, quæ digni sunt illi putari, illam perambulabam viam illuc ferentem. Non illic perducit remissionis via, sed tribulationis. Hebræus populus tamdiu modestus, quamdiu afflictus, tunc cepit insollescere, cum melius habere. Iudæi, ait Chrysothomus, dum luto fuerunt & operi lateritio alligati, miser erant & continue Deum vocabant; postquam verò libertate potiti sunt, nun mirabant, & Deum exacerbarunt, & se malis infixerunt invulneris. Ne adversis itaque castus frangamur, sunt enim correctio.

Ioan. e. 16. v. 33. Deus in mundo reliquit magnum bonum, presulias.

Idem hom. 64. mibi pag. 351.

Ergo centies ingeminandum: Sustine, mi Christiane, sustine, quæcunque tibi sustinenda veniunt; seu longa tædia, seu graves miseriae, seu quantacunque damna, sustine: Quæ nocent, docent.

§. VI.

DE vs in filio suo abusu declaravit, quæ ratione servos suos in hoc Orbe tractari velit. Nam si filium longè charissimum, unigenitum flagellari sustinuit, quanto minus famulos aut filios ad opus flagris subtrahet? Ah, quid negamus? pro in sumus inquieti, et furta propensi, in Patientia gymnasium in morigeri, ideo castigandi plagis paternis, ne supplicii vapulemus æternis. Tem cujulvis est dicere: Ego in flagella paratus sum, & dolor meus in conspectu meo semper. Ego autem non solum alligari, sed & mori in Hierusalem paratus sum, propter nomen Domini Iesu. Si ergo flagellato leone catulus timet, qui nes catelli verberato leone de tribu Iudæ, in mures à flagellis exhibimus? Utillissima profectò sunt nobis hæc verbera. Nam ubi pater filium castigavit, virgas fenestra affigit, ut iis visis castigatus puer terreat, caveatque in posterum delinquere. At flagellaris introccs: Oculos tuos, quæso te, à teipso in IESVM innocentissimum transfer. Nam ut cum Domino tuo coroneris, cum illo pariter flagellaris, quæ vis innocens. Nostro bono sunt hæc omnia. Illi qui vis paratur vita sempiterna, necesse est, inquit Augustinus, ut hic flagellentur: Non vis flagellum? Non

Psalm. 37. vers. 18. Ador. c. 21. vers. 13.

Aug. 10. 8. in psal. 37. mibi pag. 231.

tibi datur hæreditas. Omnis enim filius necesse est ut flagelletur. Vsq; adeo omnis flagellatur, ut nec illi pepercit qui peccatum non habuit. Si flagellantur filii, quid debent serare servi nequissimi?

Et in ps. 93. pag. 432.

En deses equus sculcà excitatur, en desis à pulveribus inter verbera purgatur, en arbor percussa copiosior nucum segetem proferre solet: haud sanè dissimili modo & nos ad frugem rudimur verberibus. Plage jubent sapere: & quæ mibi nocent, docent. Gaudeat ergo Christianus in adversis, quia aut probatur, si iustus est: aut si peccator est, emendatur. Timeat quem Deus corrigere non vult in seculo, quia eum supplicio destinavit post seculum.

Aug. 10. 10. in Appendice. serm. 20. in pag. 655. & 109.

Par est igitur ut magistrum optimum difficilia etiam docentem audiamus. Convenit ut grati simus tam amanti medico pro remedii etiam aufferioribus. Non semper juvant lenia. In flumen alicui cecidisse frigore magno, causa sanitatis fuit; quorundam quartana febris discutit est flagellis, & metus repentini animi in aliam curam avertendo suspensas horas fefellit, quasi non vocaverit ei vacare morbo. Et quam multos militum morbus eripuit? Quosdam, ne ad ruinam decus sua occurrerent, atrox tempestas detinuit; quidam, ne in piratarum manus pervenirent, naufragio cõsecuti sunt. Ita innumeros ad celum exiit dejectio & calamitas. Quæ de re prisici Patres sapienter & præclare, sed omnium præclarissimè, quem dixi, Hipponensem Præful Augustinus, qui hoc ipsum identidem auditorum suorum auribus infillans, divinè de hoc differit locis compluribus.

Seneca l. 6. de beneficiis. cap. 9.

§. VII.

ET re hominum ullus Dei flagellantis manum edèrit: Quod pateris, inquit Augustinus, inde plan- gis, medicina est, non panna; castigatio est, non damatio. Noli repellere flagellum, si non vis repelli ab hereditate. Noli attendere quam penam habeas in flagello, sed quem locum in testamento. Quemnam quem diligit Deus, corripit; flagellat autem omnem filium quem recipit. Ille flagellatum recipit, tu dicis quia repellit. Videamus homines in filiis suis facere illud: aliquando jam desperatos filios dimittere vivere quemodo vident. Eos qui stem habent, flagellant: illos vero quos omnino viderint sine se & indomitos esse, dimittere ut faciant quod volunt. Tam quem dimittit pater facere quod vult, non vult admittere ad hereditatem suam, eum autem flagellat filium, qui ipsam hereditatem servat. Talis ergo filius, non sit rem vno sensu & pueli, ut dicat: Plus amari pater meus fratrem meum, cui permittit facere quod vult: ego si me movero contra iustitiam patris mei, flagella invenio. Tu gaude sub flagellis: quia tibi servatur hereditas: quia non repellit Dominus plebem suam. Ad tempus emendat, non in æternam damnat. Illis autem ad tempus parcit; in æternam illos damnabit. Elige tibi; temporalem vis laborem, an sempiternam penam? temporalem felicitatem, an sempiternam vitam? Quid paratur Deus? Sempiternam penam. Quid permittit Deus? sempiternam requiem. In quo flagellat Deus bonos, in quo est in quo parcit malis, temporale est: Quod si Deus flagellat omnem filium quem recipit, sine dubio, quem non flagellat, non recipit. Si flagellari detrectas, recipi quare desideras? Flagellat omnem filium: flagellat servum, omnem, qui & unico non pepercit: Sit itaque maris pater, na super te, & si filius bonus es, noli repellere disciplinam patris tui. Quis est enim filius, cui non dat disciplinam pater ejus? det disciplinam, dum non auferat misericordiam, cadat contumacem, dum tamen reddat hereditatem. Tu si premissa patris bene agnovisti, non timeas flagellari, sed exheredari. Peccator filius designatur flagellari, cum sine peccato videat unum flagellatum? Ergo unusquisque pro peccatis suis necessario flagellatur, sed ab eo si Christianus est, Dei misericordia non dissergitur. Plane si in tætas ieris iniquitates, ut repellas à te virgem verberatis, si repellas manum flagellantis, & de disciplina Dei indigneris, & fugias à parente cadente & nolis eum verberantem parum pati, quia non parcit peccanti, tu te alienasti ab hereditate.

Aug. 10. 8. in ps. 119. mibi pag. 478. & in m. d. p. 432. Aug. 10. 8. in ps. 119. mibi pag. 430.

Psalm. 93. vers. 14.

Tom. 10. de temporibus. p. 294. in ps. 79. 162. Eod. tom. in ps. 88. pag. 401. & 402.

Ab hereditate; ipse te non abiecit: nam si maneres flagellatus, non maneres exhereditatus. Misericordiam, inquit, meam, non dispergam ab eo, neque nocebo in veritate mea. Ab hoc enim dispergetur misericordia liberantis, ut non noceat veritas vindicantis.

Ergo (quod sepius, quod opportunè ac importunè inculcandum) Ergo mi Christiane, cum in varia precipitans mala, ne turberis, ne cadas animo, neque indigneris, & vel Augustino hoc credè: Flagellum contra peccata est medicamentum: flagellum Dei ad patientiam erudit bonos, Deus ad tempus emendat, non in æternum damnat. Nec illa causa, inquit Augustinus, probatior occurrit, cur iusti homines labore plerumque in hac vita, nisi quia hoc eis expedit. Ita omnino est; quæ nocent, docent.

CAPVT VI.

Afflictio, & cruce omnia à Deo est, à quocumque demum illa nobis imponatur.

Epiphanius. Acta eius à presbyteris in Achaja scripta.

IN gymnasio Patientiæ docilis supra modum discipulus fuit beatus Andreas Apostolus. Nullus unquam discipulorum tam discendi avidus ad scholam itavit, quam hic patienti cupidus ad crucem properavit: O bona cruce, ait zditi desiderata, sollicitè amata, sine intermissione quaesita, & jam concupiscenti animo preparata: securus & gaudens venio ad te: suscipe me ab hominibus, & redde me magistro meo, ut per te me recipiat, qui per te moriens me redemit.

Crisostomus in Euang.

Miratur Gregorius, Petrum & Andream tam in sequendo Christo celeres, tam in patientio propter Christum ferentes: Nos, ait, quot flagellis affligimur, quantum minarum asperitatibus deterrimur, & tamen vocantem sequi contemnimus. Ab amore presentis seculi nec præceptis stæsimur, nec verberibus emendamur. Hem, indociles discipuli, qui in infimis gymnasiis rudimentis hallucinantur. Aristotelis scitum est: Discipulum oportet credere. In Patientiæ gymnasium pæne omnium prima prælectio est, hoc ipsum, Discipulum oportet credere. Nemo suavitè, nemo expedite, nemo utiliter discit, qui non promptissime credit. Quid ergo credendum? Omnem afflictionem, miseria omnes, omnem omnino crucem à Deo esse, à quocumque hominum ea huic illive imponatur. Atque hoc iam docebinus, Deum omnis pœnæ, omnisque afflictionis & mali esse auctorem, Neminem (quod iure præmonemus) hoc dictum offendat: Deum, omnis mali, sed nullius peccati auctorem asserimus, idque iam copiosius eam ob causam exponemus, quod hoc fundamento univèrsâ Patientiæ disciplina nitatur.

Fides in Patientiæ gymnasium necessaria est.

§. I.

Ioan. e. 18. vers. 11.

Petrus velut strenuus sui Domini propugnator, ut Christum ad Olivarum colles defenderet, gladium strinxit & Pontificis, servum auriculâ mutilavit. At illic mox Dominus: Mitte, inquit, gladium tuum in vaginam. Calicem, quem dedit mihi Pater, non vis ut bibam illum? Quid hic ais, Domine, quid culpam in Patrem derivas? Calicem hunc longè quàm amarissimum, an non discipulus tuus Iscariotes, an non cum Annas & Caiphas, an non hunc ipsum Herodes & Pilatus, miserunt? Hi quinque pharisei merù absinthium, meram aboem, fel merissimum incoxerunt huic pharimaco, ab illis hic calix est. Quid ergo (dixerit Petrus) quid loqueris hic Domine? Calicem quem dedit mihi Pater. Audi sis, mi Petre: Hic calix ab amantissimâ manu mihi venit. Non licet hic nolle bibere; Pater propinat. Et quamvis multa sint quæ hunc calicem commendat, humanæ gentis reparatio, infel-

Calicem Domini multa cõ-

Tom. II.

Arorum expugnatio, cælestis curiæ augmentum; ante omnia tamen calicem hunc reddit commendatissimum Paterna manus; ab illa est amarus, sed innumeris profuturus hic potus. Sic omnino est: Nullus mortalium nec spinula Christum potuisset lædere, nisi æterna Patris Providentia & Sapiencia id decrevisset, voluissetque à Christo tam immania tolerari. Ipsemet Servator: Sicut, ait, mandatum dedit mihi Pater, sic scio. Et, Nomen sic oportebat Christum pati?

mandabunt, sed Paterna manus reddidit mandatum: Ioan. e. 14. vers. 31. Luc. e. 24. v. 26. & 46.

Quisquis vim hujus argumenti capit, quisquis afflictionum suarum omnium auctorem Deum agnoscit, & toto id animo credit Deum ab æterno voluisse, & etiamnum certissimò velle, ut patiat id omne quod patitur, hic sanè in æternis etiam gravissimis Dei Voluntatem amplectetur, divinam manum osculabitur, dicetque: Hoc omne quod patior, à Dei manu est, à Deo auctore est: igitur & promptè & placidè patientum est. Hic talis, hac veritate imbutus, nullis unquam miseriis (explorate affirmo) calamitatibus nullis succumbet. Neque enim adeo ingratum esse poterit, quod tam grata obulerit manus.

Qui credit afflictionem à Deo immitti nullis calamitatibus succubet.

De Christo patiente Ioannes commemorat: Et bajulans sibi crucem exivit in eum, qui dicitur, Calvaria locum. Sibi bajulans, amplexus est crucem; quod ab hoc magistro didicit Andreas discipulus.

Ioan. e. 19. vers. 17.

Cui princeps litteras aliudve porrigit, is litteras osculatur, quamvis fortasse sint modestissimæ; ita & Christus crucem à Patre traditam complexus est; ita & Iobus dixit, Dominus dedit. Sed videris errasse virorum optime, nam hoc tam amplum patrimonium jam perditum à parentibus accepisti, has opes tuâ industria congestisti, tantum pecoris tuopte ingenio acquisisti. Non erro, ait Iob, neque industria mea, neque parentes mei, neque meum mihi hæc ingenium dedit Dominus dedit, qui vel idèo etiam hæc omnia iure suo abstulit, quia dedit. Itane, Dominus abstulit? hoc quidem injuriosè in Deo videretur dici. Nam peccus omne Chaldæi & Sabæi abegerant: aut, si mali originem spectemus, Satanas rapuit hæc omnia; nam ille ignem præcipitavit cælo, ille ventos excitavit, ille hostes ad rapiendum instigavit, ille domum solo æquavit; revera Satanas hæc omnia fecit. Ergo & Satanas abstulit hæc omnia. Sed in priore sententiâ persevera? Iobus, & vel millies repetit: Dominus abstulit, Dominus abstulit, ille ipse Dominus qui dedit: Non Sabæi, non Satanas, non Chaldæi abstulerunt, sed Dominus abstulit, idque merito, quia dedit. Nam nisi Dominus sciens & volens hanc Satana potestatem fecisset, nemo mihi vel foculum ovillæ lanæ rapisset. Ergo Dominus abstulit, nam quod quis nutu impedire potest, sciens tamen volensque non impedit, id certè vult. Sic nulla proinde afflictio, nulla tentatio, nullum malum, calamitas nulla est quæ non sit à Deo, Deique providentiâ & voluntate.

Vide que seculi mecum. I. c. 1. & 2. c. 15. c. ultim. Iob. c. 1. vers. 21.

§. II.

Christus quadragintadie jejunium inchoaturus ducitur à Spiritu ut tentetur. Ita Mattheus: Tunc Iesus, inquit, ductus est in desertum à Spiritu ut tentaretur à diabolo. Spiritus divinus Christum ad omnia ducebat, ad preces, ad colloquia, ad conciones, ad miracula; singulariter tamen à Spiritu duci narratur, ut tentetur. Quid hic aliud oracula cælestia loquuntur, quàm homines Deo charissimos ad crucem, velut velatis oculis duci. Luminibus, inquam, plerumque obligatis ducimur, alioqui ad hoc macellum velut furiosi tauri ægerrius pertrahendi. En ergo filius Dei ad certaminis locum ducitur, ut impugnetur. Quæ igitur ille sunt voces nostræ: Diabolus hunc hominem advexit; hoc mihi diabolus infortunii curavit.

Matth. e. 4. vers. 1.

Homines Deo charissimi ad crucem ducuntur.

D 2

Satanas